

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, razen na praznike in dneve po praznikih, ter volja po pošti prejemati na avstro-ugerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 80 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od štiritistopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Kriza.

Ministerstvo Aueršperg Lasser je odstopilo, ne more se vrniti več, ker so enoglasni proti njemu sami nemški ustavoverci. Pa tudi novo ministerstvo Pretis se nij moglo sestaviti in je proglašajo včeraj isti ustavoverni nemški listi kot nemogoče. Kakor državnozbornski nemški naprednjaški klub, tako so tudi druge frakcije izjavile, da se ne skladajo z njegovim programom. Novi naprednjaški klub in klub levega centra sta mu tudi poročila, da ga ne bi mogla podpirati. Državopravna federalna opozicija s Poljaki vred je uže sama ob sebi proti Pretisu. Vse stranke so pa — da si iz raznih razlogov — jedine in složne posebno v protivstvu zoper Andrassyja. Čudna nenavadna „sloga“!

Tako je tedaj res prišlo, kar se je pro-rokovalo: da bode okupacija Bosne rodila notranjo krizo, da izprememba vnanje politike mora prinesiti za soboj tudi izpremembo notranje politike. Prezgodaj bi bilo trditi za gotovo, da bode ta izprememba nam Slovanom popolnem ugodna. Še nas čakajo teške borbe. Še se vidi, da stvari niso dozorele, ker velike reči se rodé teško in počasi. Ali to je menda gotovo, da vse kar smemo in moremo računati, da po zdanih razmerah pride, more le bolje biti za nas, slabše ne more lehko.

Pomenljivo je jako, da glavno glasilo nemške ustavoverne stranke „N. fr. Pr.“ v nedeljskem uvodnem članku pravi, ka je situacija za nemsko-ustavoverno stranko jako nevarna ali opasna (bedrohlich). Klicanje tega lista, naj se v dvanajst letih uri se poskusi preko nasprotij kak most narediti, kaže nam le, kakov strah se je ustavoverstva polotil. Naprej ne znajo, nazaj ne morejo. Če pa pro-rokujejo, kakove „nesreče“ bodo prišle, kadar njih ne bode več na krmilu, pač jim nobeden res misleči ne veruje, menda si niti sami ne verjamejo.

Jeden najzagrizenejših Nemcev, Štajerec Carneri, je v poslanskem klubu te dni rekel, da, ko bi tudi res kako novo ustavoverno ministerstvo na krmilo prišlo, — kar ne more, kakor zdaj stvari stoje, — bilo bi vendar le provizorično, prehodno do drugzega leta, ko bodo nove volitve v državni zbor, in ko se bodo (po vseh prikaznih soditi) tudi Čehi udeležili akcije. Do tedaj če ne prej, bodo uže tudi naši protivniki čedalje bolj izpoznali, kako nemogoča je za dolgo sedanja dualistična sistema. In kakor se sistema le malo izpremeni, potem se bode monarhija morala domisliti bolj na nas, svojih 16 milijonov Slovanov.

Iz Bosne in Hercegovine.

Iz Livna 20. okt.

(Pismo slovenskega oficirja.)

Po 4 dnevnem maršu dospel sem 14. t. m. tu sem. Hvala Bogu, da sem zdaj v štaciji, kjer je redni poštni prevod, če ravno še zdaj pošta paketov ne sprejema.

Sprejem od regimenta po 4 tedenskem ločenju je bil srčen od strani vseh gospodov tovarišev.

Koncem septembra se je raznesla vest, da je moja kompanija bila napadena in da smo bili od silne sovražne moči popolnem uničeni. — Vsestransko očitno veselje bilo je torej naravno, ko sem prišel s svojimi mej svoje.

Težave in muke našega polka pred Livnom bile so strašne. Dva dni in 2 noči stal je polk z orožjem v roki v hudej plohi. Drugi dan pa je še ledeno mrzla burja pritislila, da je vojakom voda po steklenicah zmrznila. Tako so stali mej skalovjem brez drv in ognja za kuho menaže, zmirom na boj pripravljeni proti vstašem, kateri so zopet in zopet brezvzpešno prodreti poskušali. Vstaški naskoki veljali so posebno prvemu bataljonu.

Izredno vstrajnost in hrabrost našega regimenta (17.) v boji z zagrizenim in obupajočim sovražnikom je vojskovodja, nadvojvoda Würtemberg tudi priznal, ko je v Livnom v pričovseh zbranih oficirjev štirih brigad javno izrekel, da on nij boljših vojakov videl, ko so Kuhnovci in 10. bataljon lovcev, to so Slovenci.

V Livnu se dobi vsake vrste jedi, pijače itd. ali draginja je v resnici nezaslišana. Steklenica piva velja 60 kr., funt sira 2 gl. Za svečenik, kakoršnega se pri vas kupi za 30 ali 40 kr., se zahteva tu 2 gl. Srbski kupec je nad žida.

Kakovi ljudje so 2 leti sem tukaj neomejeno gospodarili in kako so gospodarili, to je grozovito. Prihodnjič ti hočem o tem govoriti. Trije so uže ustreljeni, — nekateri še bodo.

Moja kompanija je dobila 9 medalij od 48, kolikor jih je dobil ves polk. Jaz sem želel za svoje ljudi 27 medalij. Košmelj je dobil veliko srebrno, zaslužil je zlato.

Novica, da idemo mi, to je 13. vojni oddelek, v kratkem proč, postaje vedno verjetnejša. Govori se celo, da pride brigada nadvojvoda Würtemberg, to smo mi, na Dunaj.

Zdaj stanujem v lastnej sobi, prav turško obskrbljenej, — mej praznimi stenami; spal pa bodem na vreči, z mrvo nabasanej, tedaj izvrstno. Zdi se mi uže to luksus.

Deželni zbor kranjski.

(XIV. seja, 15. oktobra.)

Navzočnih je 31 poslancev. Predsednik in vladni komisarji so navadni.

Deželni načelnik vitez Kalina odgovarja na interpelacijo poslanca Kluna, zakaj se je časopis „Slovenec“, kateri je grajal nepostavno ravnanje c. kr. okrajnega glavarja viteza Vestenecka v dopisu iz Št. Vida, govorečem o ljudskeji šoli v Velikem gabru, konfisciral, ker se je vse, kar je v dopisu navedeno, tudi uže v deželnem zboru še le pred kratkim izjavilo, in zakaj se je zapečatil ves stavek, tudi oni del lista, kateri nij bil v prepoved dejan. Deželni predsednik jako kratko odgovori, da, kar se tiče konfiskacije same, to njega ne briga, kajti to spada v delokrog c. kr. sodnij, da se je pa celi stavek zapečatil, to je naredba c. kr. višjega pravdnštva v Gradcu, katera je tako poslovanje pri konfiskacijah še le pred kratkim izrečno zahtevala.

O interpelaciji poslanca Pfeiferja, zakaj se tako neusmiljeno od strani davkarskih uradov na Dolenjskem rubijo in prodajejo kmetska posestva zaradi zaostalnih davkov, zakaj se celo prodajejo stvari, katere spadajo k „fundus instructus“, in da c. kr. davkarski uradi tam res za slepe cene kupujejo taka posestva, odgovori deželni načelnik, da je vse, kar je g. Pfeifer povedal, vsled uradnih poročil resnično, da pa bode uže od strani višjih oblastnij narečeno, da se ne bode odslej godilo nič več tako.

Dr. Zarnik predlaga željo, ki jo je več poslancev izjavilo, naj bi se stavila volitev deželnih odbornikov za prvo točko dnevnega reda. Zbor to odobri in počne se volitev. Iz skupine velikega posestva je izvoljen Dežman, za namestnika Vesteneckov oproda in prijatelj Beno baron Taufferer. Iz skupine mest, trgov in trgovinske zbornice je voljen dr. Schrey, za namestnika župan ljubljanski Laschan.

Iz skupine kmetskih občin je bil voljen najprej mej 13 glasovi z 12 glasovi dr. Bleiweis, 1 glas je dobil dr. Vošnjak.

Na vprašanje deželnega glavarja, ali gospod dr. Bleiweis sprejme volitev, odgovori dr. Bleiweis: Presrečno zahvalo vsem gospodom, kateri so me počastili z novim zaupanjem in me volili v deželni odbor. Sedemnajst let sem bil ud deželnega odbora, in tudi zdaj, akoravno sem star in nimam več tiste telesne in duševne moči, ne bojim se dela, katerega naklada ta služba za narod in domovino. A uže o priliki utemeljevanja adrese nega predloga sem izjavil, da me nij bila volja priti v ta ilegalni deželni zbor; in ker veljajo te okolščine še zmirom, tudi volitve ne prevzamem, in še jedenkrat zahvaljujoč se go-

spodom za zaupanje, katero so mi izkazali, prosim, da namesto mene volijo drugega gospoda.

Volitev se ponovi, in izvoljen je dr. Vošnjak, kateri pravi, da volitev prevzame.

Za namestnika deželnega odbornika se izvoli poslanec Klun, a ta izjavi, da volitve ne prevzame.

Na njega mesto se voli dr. Poklukar, kateri prevzame volitev.

Iz sredine deželnega zbora se voli dr. Schaffer z 19 nemškutarškimi glasovi za odbornika. Narodni poslanci so glasovali za dr. Zarnika.

Vitez Gariboldi, njegov svak, mesto njega izjavi, da volitev prevzame, za namestnika se potlej voli vitez Gariboldi, kateri tudi volitev prevzame.

Dr. Schrey nasvetuje, naj zbor izreče v resoluciji jako odličnej hrabrosti kranjskih vojakov v bojih v Bosni in Hercegovini zahvalo dežele, in da se za ranjene kranjske vojake dovoli 1000 gold. podpore iz deželnega zaklada.

Dr. Bleiweis je tudi za tako resolucijo, a njemu se zdi za podporo nasvetovana svota premajhena, kajti treba bode tudi podpirati vdove in rodovine mnogo v boji padlih in umrlih kranjskih vojakov.

Kolikrat se je za pogorele mnogo tisočev votiralo, ranjeniki in umrlih kranjskih vojščakov družine so podpore gotovo bolj potrebne. Dr. Bleiweis tedaj predlaga, naj se mesto 1000, dovoli 2000 gold. v ta namen. Zbor Bleiweisov nasvet jednoglasno sprejme.

Zastopnik vlade vitez Kalina se zahvali deželnemu zboru, kateri je denes dokazal, da je jednoglasnega patrijotičnega mnenja, kadar gre za čast in slavo Avstrije, kateri je denes pokazal, koliko mnogo časti hrabrosti in požrtvovanja je zmožna avstrijska armada. Vitez Kalina končno naznanja, da bode sklep deželnega zbora telegrafično naznanil Nj. Veličanstvu cesarju.

Na predlog deželnega glavarja vskliknejo poslanci trikrat „slava“ in „hoch“ cesarju.

Poslanec baron Apfaltrern poroča v imenu združenega finančnega in gospodarskega odseka o predlogu deželnega odbora zaradi deželne priklade na pivo in žganje na Kranjskem za l. 1879, in svetuje, naj se sprejmo nasveti deželnega odbora, da se

1. v poplačilo deželnega zaklada potroškov pobira, in v deželni zaklad plačuje davščina od piva in od žganih pijač, katere se na Kranjskem po kmetih, in v deželnem stolnem mestu ljubljanskem točijo, ali na drobno prodajejo.

2. To davščino plačevati so dolžne vse one osebe, katere po obrtniško, bodi si kot pivovarji in žganjarji, bodi si kot trgovci in obrtniki, namreč posebno kot gostilničarji, krčmarji, kot krčmarji, kateri smejo samo o posebnih prilikah točiti, in kot točniki pivo ali žgane pijače točijo, bodi si, da jih sami kuhajo, ali bodi si, da tuje blago prodajejo, ali katere se s prodajo takih pijač na drobno, t. j. v množinah pod 50 litrov pečajo.

3. Čini, kateri utemeljujejo dolžnost plačevati to davščino so ti:

a) pri pijačah v sodih njih nastava v točitev ali prodajo;

b) pri pijačah v steklenicah njih preložitve v prodajalnice, ako nijso zabite, ali ako so zabite v zabojih, ki imajo menj, nego 50 litrov vsebine.

4. Ta davščina se plačuje z 1 gld. od

hektolitra piva, in s 5 gld. 50 kr. od hektolitra žganih pijač, ki imajo 55 stopinj 100 stopnjatega vinocvetomera vsebine vinskega cveta; pri večji ali manjši vsebini vinskega cveta plačuje se za vsako stopnjo 10 kr. več ali menj davščine; stopnjiški drobci računijo se za cele stopinje. Od sladkih žganih pijač, zlasti od ruma, araká, punševnega cveta, likerja plačuje se za vsak hektoliter 6 gld. davščine.

5. Za pobiranje te deželne davščine imajo se porabiti one postave, in oni ukazi, kateri so veljavni za jemanje državne vinske užitnine, in posebno kazni o prestopkih te davčne dolžnosti morajo se po kazenski postavi dohodarstvenih prestopkov od leta 1835. izvrševati; ako se bi pak taki prestopki pripetili pri nedovoljenej, ne pri obrtniškem, in ne dohodarstvenem uradu naznanjenej točitvi, mora se po dokazanem davčnem prestopku od oseb, katere so po postavi dolžne davščino plačati ali zanjo porok biti, nerazdelno pobrati dvajsetkrat toliko znesek, kakor znaša prikračena davščina.

Razen tega pa naj deželni odbor poizve, in v prihodnji sesiji poroča, kolik bode znesek tega davka, ali bi se pobiranje razdelilo po posameznih okrajih, kak bode proti temu davku položaj mesta Ljubljane, za katero se užitninski davek posebno pobira, in kaj vlada o navedenih točkah deželnega odbora misli.

Ustavoverni poslanec Lukman priporoča ta predlog bivšega narodnega deželnega odbora, kajti on bode v prvi vrsti oviral žganjsko pijančevanje. Predlog se potem sprejme.

Predlog, da naj se vlada naprosi, da dela na to, da vlada vse mogoče stori zaradi ubranitve goveje kuge, in se v tej zadevi sporazume z ogersko in hrvatsko vlado, sprejme se.

Poslanec Potočnik predloga v imenu gospodarskega odseka o poročilu deželnega odbora:

a) Deželni odbor naj vse preskrbi, da se delo za to cesto od Hajke čez Dobliče do Črnomlja brž ko mogoče začne.

b) Pri nekratni izpeljavi te ceste naj deželni odbor vso svojo pozornost obrne na primerne poprave okrajne ceste v vinskih gorah pri Maverlu.

Deželnemu odboru se naroči, naj se resno potegne, da bo litijski cestni odbor zadevo zaradi broda čez Savo, ki čaka rešitve že poldrugo leto, vendar enkrat v red spravil, naj za to skrbi, da se operat zaradi preloženja ceste mej Smukom in Lašičami v kratkem izdela in potrebno zaradi izpeljave te ceste učini, naj vse preskrbi, da se bo vendar enkrat ta cesta čez Slivsko goro preložila.

Ko sta Luckman in Robič posebno poudarjala izpeljavo dovoznih cest h kolodvorom, se vsi predlogi sprejmo.

Poslanec vitez Gariboldi poroča v imenu odseka, kateri je pregledoval poročilo deželnega odbora in stavi sledeče nasvete: Deželnemu odboru se naroči. Deželnim uradnikom in služabnikom se imajo denarne pomoči dovoliti v slučajih, kadar so jako zelo potrebni, remuneracije pa le takrat, kadar so storili izredno in zunaj svojega službenega časa kaj za deželo, pri tem pa ima gledati deželni odbor na to, da se v proračunu dovoljena svota na noben način ne prekorači. (Kaj poreko k temu litijski romarji?) Deželni odbor naj preskrbi, da bode obstanek okrajnih denarnic tudi prihodnje leto zagotovljen in da se bode stenografični protokoli prej izdelali in tiskali, če mogoče tako, da se bode protokol prejšnje seje v vsakej sledeči že predložil, nadalje pa naj deželni odbor posvetuje se o tem, kako

bi se odpravili davki in davščine za cerkve, župnije in njih organe, in kako bi se vprašanje odprave kongruie najlože rešilo. O vsem tem naj poroča v prihodnji sesiji.

Dr. Schrey pravi, da je uradovanje (namreč i slovensko) pri deželnih uradih zdaj jako komplicirano, posebno pri knjigovodstvu in pri kasi, tako, da se človek ne izpozna. Misli se je, da se bodo našli v slovenskem jeziku potrebni tehnični izrazi, pa zmotili so se, pravi dr. Schrey, in meni nadalje, da ga Bog obvari, da bi hotel on s predlogom, katerega misli postaviti, dotakniti se narodnega vprašanja. Narodna ravnopravnost obeh deželnih jezikov pri deželnih uradih je „fait accompli“, katerega se neče nikdo dotakniti.

On tedaj le stavi predlog: „Deželnemu odboru se naroči gledati na to, da bode pri notranjem uradovanju enoličnost in priličnost vladala, posebno pri knjigovodstvu, ne da bi se škodil kateri deželnih jezikov in tako, da bi se prihranilo mnogo stroškov za tiskovine.“

Poslanec dr. Poklukar: Predlog g. dr. Schreya se na tanko pozna, in vemo kam čika, namreč odpraviti vse slovensko uradovanje pri deželnih uradih, kajti ako on naglaša, naj bo uradovanje „zweckmässig“, to on razume, da bode za gospode one strani najbolj primerno t. j. ako bode vse po nemško.

Jako se čudim, da pride tako važen predlog kar tako z zraka v zadnjem trenutku, ne da bi bil omenjen v poročilu odbora, katerega smo izvolili za pregled poročila deželnega odbora. Jaz sem torej odločno proti predlogu dr. Schreya.

Poslanec Svetec: Gospoda! dotikate se stvari, ki je jako občutljiva. Vi veste, da smo odobrili mi Slovenci tudi nemški jezik kot deželni jezik, akoravno je razen peščice Kočvarjev in nekaj malo Nemcev v Ljubljani vsa druga dežela slovenska, a odobrili smo ga le na podlagi popolne ravnopravnosti manjine z večino, nemškega s slovenskim jezikom. To je veljalo zdaj že mnogo let; vi pa, komaj da ste prišli nenaravno, nepostavno in goljufivo do večine, že prvo leto se pripravljate to ravnopravnost uničiti in vse pomenčiti. Komaj smo se v tej stvari pomirili, že zopet začenjate izpodkopavati jezikovo ravnopravnost.

Jaz sem torej tega mnenja: ogibljimo se vsacega jezikovega vprašanja, in zavrziimo vsak predlog, ki meri na to.

Dr. Schrey se izgovarja, da neče s svojim predlogom škoditi narodnej ravnopravnosti, in vitez Gariboldi po taglatovsko neumno govori o nepotrebnih narodnih „schmerzenschreie“. Potem se predlog dr. Schreya sprejme.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. oktobra.

Dunajski „Vaterland“ je bil zadnji petek konfisciran zaradi uvodnega članka, ki govori o ministerski krizi. Čudno se nam zdi, da „D. Ztg.“ prinaša nekonfiscirane ostrejšje članke o krizi.

„Wien. Ztg.“ pričaša imenovanje barona Herberta Rathkeala za ministerskega residenta v Belgradu.

Hrvatski poslanci v Pešti so sklenili, da ne bodo za nobedno osnovo adrese glasovali, ki bi bila protivna hrvatskej adresi glede okupacije. S tem Hrvatje ogersko vladno stranko močno oslabé.

Vnanje države.

Da grozi nova **vojaka** mej Rusijo in

Turčijo, in morda Anglijo, — vznemirja zlasti poslednjo državo, in vse protislovansko novinstvo od dne do dne bolj. Novi bolgarski vstane, protiveč se deljenju Bolgarije, vzbuja občno pozornost.

Preko Zemuna se poroča, da **Grška** išče vojno zvezo na boj in odboj s Srbijo skleniti.

Iz Epira in Tesalije prihajajo v Atene vznemirjajoče vesti. Albanci so sklenili bojevati se do zadnjega, ako porta ne ustreže grškim terjatvam.

Iz **Peterburga** se v berlinsko „Post“ javlja, da hoče Gorčakov odstopiti, in da Šuvalov na njegovo mesto pride. To so pa menda le bolj nemške želje, kajti Nemci Gorčakovemu očitajo le, da je prijateljske razmere z Nemčijo premalo gojil.

Piše se, da se mej **Bolgari** agitira, naj izvolijo generala Ignatijeva za svojega kneza, in da ima on upanje izvoljen biti. Prav bi bilo.

Tudi **Spanjci** imajo svoj atentat. Iz Madrida se javlja 26. okt.: Sinoči je nekdo streljal iz žepne pištole na kralja Alfonza, a ga nij zadel. Napastnik, 23 let stari sodarski delavec Mucasi, bil je prijet in zaprt. Povedal je, da je „internacionalc“.

Denes se snideti obe **francoski** zbornici. Večjih parlamentarnih bojov nij menda pričakovati, ker je večina z vlado zadovoljna, in se republikanci vseh konfliktov ogibljujejo.

Iz **Rima** se javlja, da je dogovarjanje mej vatikanom in Nemčijo zopet pretrgano. Soditi je, da je Bismark terjal, naj bi papež nasproti nemškimi katolikom stranke centra tako kako postopal, kakor papež ne more.

Dopisi.

Iz Vrhnike 26. okt. [Izv. dop.] Veselica s tombolo, petjem in plesom 20. okt. t. l. na Vrhniki, katero so napravile uže v zadnjem mojem dopisu omenjene, kakor tudi nekatere druge čestite dame z Vrhnike in iz družih sosednjih vasi v korist naših slovenskih in avstrijskih bojniki, krvavečih za razširjenje in povišanje našega cesarstva, — vršila se je v splošno zadovoljnost slavnega občinstva. Precej mnogo denarjev se je pri veselici od tombole in od vstopnine nabralo, kar bode pozneje javno naznanjeno.

Dopisnik bi še marsikaj o veselici poročal in bolj natanko opisal, — ali opušča to, ker vrhniškim kritikarjem še Bog ustrežati ne more.

Iz slovenske Bistrice 26. okt. [Izv. dop.] Prav neugodno vreme smo imeli ob času trgatve, le malo solnčnih dni. Nabralo pa se je povsod več, nego se je pričakovalo, tako, da je huda stiska nastala za prazno posodo. Kvaliteta letošnjega vina pak bo srednja, mošt je tehtal iz kmetskih vinogradov 13 do 14°, iz gospodskih po 15 do 17° sladkora. Od cene se ne more govoriti, ker mošt le prodava, kdor je prav v denarnej zadregi in ga mora dati po vsakej ceni. Vendar take nizke cene ko letos uže dolgo nij bilo, po 4 do 5 gl. avstr. vedro se dobiva mošt iz pohorskih vinogradov, pri Framu je baje po 5 do 6 gl., v Halozah po 3 do 4 gl. Spodnje vino, dolenjsko, iz rogaškega okraja in hrvatsko je po 2 gl. do 2 gl. 50 kr., pa je tudi po tem, kislo in brez moči.

Z Vipavskega 26. oktobra. [Izv. dopis.] (Vinska letina v vipavski dolini) je letos v kvantitetnem obziru jako nejednaka. V najzgornejšem delu doline, to je v ložiškem okrogu, se jo sme prav dobro imenovati, kajti pridelalo se je toliko po vinogradih, kolikor po plantah, — vrste trt mej njivami, — v vsakej legi prav obilo vina. V št. vidkem in poddraškem okrogu hvalijo se

nekateri dobre srednje vinske letine, drugi tožijo o slabej letini. Mej prve spadajo posestniki bolj osončnih vinogradov in plant v ravnini, mej poslednje pa ravno posestniki najboljših lég, v katerih je trtna in grozdna plesnoba (vidium tuckeri) skoraj da ves obili pričakovani pridelek uničila. Vse to velja tudi o goškem, slapenskem, vipavskem, t. j. tržkem okrogu, kjer se je pa po nizkih legah, osobito po plantah v ravnini, grozdnej plesnobi še črni palež (Glocosporium ampelophagum) pridružil. Okolo Vrhpolja, posebno pa okolo Budanj in Dolge poljane, je vinska letina prav obila: ravno tako na Planini Erzelju, sploh razen na Gočah po vseh vrhah.

V kvalitetnem obziru se sme letošnja vipavska letina sploh dobra imenovati, da zastajejo za onimi kvalitetno najboljšimi letinami, nij čuda, kajti poletje je bilo vsled nenavadno pogostega deževja le prevlažno in prehladno. Prevelika vlažnost zakrivila je ravno tudi veliko razširjenje pogubonosnih trtnih boleznij, grozdne plesnobe in črnega paleža.

Cena mošta je ravno tako kakor kvantiteta pridelka kaj različna. Kupi se lahko od 8 do 13 gold. stari kvinč — 60 bokalov — ali pa po 9 1/2 do 16 gold. hektoliter. Sicer se je nadejati, da bodo cene vsled pomanjkanja kupcev proti Božiču upadle.

R. D—c.

Domače stvari.

— (Drevi) v torek zvečer ob 6. uri je seja upravnega odbora „narodne tiskarne“.

— (Vabilo k izrednemu občnemu zoru „Matice Slovenske“) ki bode 13. novembra t. l. ob 5. uri popoldne v čitalnični dvorani v Ljubljani. Dnevni red temu zboru je: volitev častnih udov. — Pri volitvah častnih udov „Matice Slovenske“ vstevajo se tudi volilni listi takih društvenikov, ki sicer nijso mogli sami k zboru priti, pa so vendar volilne liste s svojeročnim podpisom odboru poslali, „tako, da nij suma zarad kake prevare“. (§ 11. Matičnih pravil).

— (Gospé Materna) so zapeli v nedeljo večer pevci ljubljanske čitalnice na dvorišči njene hiše podoknico v zahvalo za podarjeni harmoniji.

— (Društvenikom goriške „Sloge“) javlja odbor v „Soči“: Možato, neustrašljivo in neutrudljivo delovanje slovenskih narodnih poslancev v kranjskem deželnem zboru, kder vlada zdaj nemškutarska stranka, ki nepravilno zatira naše slovenske brate na Kranjskem, je pri vseh rodoljubih na Slovenskem probudilo iskreno radost in občno priznanje. Saj se oni tudi za naš blagor, za naš program borijo; zato je odbor „Sloge“ štel si v sveto dolžnost, da narodnemu klubu poslancev v Ljubljani izrazi pismeno iskreno priznanje, zahvalo in bratimski pozdrav. Na to odborovo pismo prejelo je naše društvo sledeče pismo od predsednika narodnega kluba, velespoštovanega našega narodnega voditelja in očeta dr. Bleiweisa, katero javimo vsem p. n. društvnikom „Sloge“: „Slavno društvo! Vaše preprijazno pismo od 28. m. m. namenjeno klubu narodnih poslancev, sem dotičnim gospodom bral, ki so ga z veliko radostjo na znanje vzeli in in mi nalog dali, se pristrčno zahvaliti sl. odboru za tako živo in častno priznanje našega delovanja v pričujočem deželnem zboru. V adresi cesarju namenjenej nahajate odmev tudi Vaših želj po združenej Sloveniji. — Upili bomo še večkrat po njej, — kedaj pa

jo imeli, to pač le sam Bog ve. „Ne udajmo se!“ — to naj bode zmirom naša prislovica, vsaj gre za blagor našega naroda in srečo cele Avstrije pod krilom svitle Habsburške dinastije. Sprejmite bratimski pozdrav še posebno od mene Vam udanega dr. Jan. Bleiweis. V Ljubljani 5. oktobra 1878.“ Isti odbor dalje naznanja, da je „odločil, da gre, — če le mogoče, celi društveni odbor k slovesnosti 70 letnice g. dr. Bleiweisa, prvega boritelja in našega narodnega „očeta“ v Ljubljano, ter izroči čestitko (adresu) jubilarntu. — Ob enem je sklenil, da ima biti po društvenih pravilih letošnji jesenski občni zbor „Sloge“ v Komnu, in sicer 10. novembra t. l.“

— (V Bosno.) Goriška „S.“ piše: Skozi Trst se prevaža močna emigracija v Bosno in Hercegovino; te dni je odšlo tija čez 200 nemških rokodelcev, in naši italijanski listi tudi agitirajo, da bi se osnoval nek komité, ki bi podpiral take domače tržaške delalce in rokodelce, ki želé naseliti se v Bosni. Torej tudi Italijani bi radi imeli svoje kolonije v Bosni. Te dni je tudi nemških voznikov iz Štajerskega, Koroškega itd. prišlo sem, da se vkrcajo in otidejo v Hercegovino. Le glejmo mi Slovenci, da nas Nemci ne prehité, in da ne poplavijo slovanski jug. Sicer je odšlo od tukaj tudi mnogo slovenskih voznikov v Bosno in Hercegovino, in tudi za naše kmete bo tudi tam boljše polje, nego pa v Ameriki; a dobro bi bilo, da bi se tudi na Slovenskem napravilo kako društvo, ki bi za take, ki se hoté preseliti v nove avstrijske dežele, preskrbovalo vse potrebno, in se še posebno pogajalo z vlado zaradi pogojev, kajti red in natančnost sta v tem obziru neobhodno potrebna.

— (Ujet slepar.) Od tukaj se piše v „Tr. Ztg.“: Pred nekoliko dnevi zapri so tu v Ljubljani nekega Lorenca, ki je bil sollicitator pri advokatu Schreyju. Ogoljufal je namreč lastnico Nušakove artilerijske vojašnice v Trnovem, gospodično Ulbing, za precejšnjo svoto 1850 gl., in sicer s tem, da jej je obljubil, da bode on posredoval, da bode prodala ono vojašnico erarju z jako dobrimi pogoji. Ono svoto dala je Lorencu na njegovo zahtevanje, ker je dejal, da mora uradnike pri vojnem ministerstvu podkupiti in uradnike pri generalnej komandi v Gradcu. Črez nekoliko časa pride Lorenc k gospodičini Ulbing, ter jej pove, da je uže vse gotovo, in da bode ona dobila črez kake tri mesece odlog o tej zadevi od vojnega ministerstva. Črez 4 mesece je res dobila odgovor z Dunaja, a ta odgovor dejal je, da vojno ministerstvo neče njenega posestva kupiti. Gspdna. odda pa zdaj celo stvar advokatu dr. Mošetu, in ta naznani Lorenca sodniji. Lorenc jo je popihal pa uže mej tem časom iz Ljubljane, a g. Perona, ki je izvedel kam je ptiček zletel, telegrafira v Gradec, in tam na kolodvoru je Lorenca policija prišla, akopram si je bil svojo brado dal do čistega odstriči.

— (Nova tarifa za pošiljatvo z vožnjo pošto in poštne nakaznice.) Minister trgovinstva razglasil je naredbo za nove tarife pri pošiljatih v Avstro Ogerskem se sledečimi določili: Pri pošiljatih z naznačeno vrednostjo plačati se mora razen od teškoče tudi od vrednosti. Pisma z neoznačeno vrednostjo ne smejo se z vožnjo pošto dalje pošiljati, ako so do 250 gramov teška. Od zavitka teškega do 500 gramov plačati se mora pri daljavi 10 geografskih milj 12 kr., kolikor se pa dalje pošlje pa 24 kr. Od

500 gr. do 5 klg. teške pošiljave se plača za 10 milj dalje 15 kr., kolikor dalje pa 30 kr.; za čez 5 klg. teško pošiljatev plača se od prvih 5 klg. 15 in 30 kr. za vsaki drugi kilogram pa od 10 milj 3 kr. do 20 milj 6 kr.; do 50 milj 12 kr.; od 50 do 100 milj 18 kr., od 100—150 milj 24 kr., od 150 milj dalje 30 kr. — Za poštne nakaznice je sledeča tarifa: od 5 gl. plača se poštne 5 kr., od 5 do 50 gl. 10 kr., od 50 do 150 gl. 20 kr., od 150 do 300 gl. 30 kr., od 300 do 500 gl. 50 kr., od 500 do 1000 gl. 1 gl., od 1000 do 2000 gl. se plača 1 gl. 50 kr., od 2000 do 3000 gl. 2 gl., od 3000 do 4000 gl. 2 gl. 50 kr. in od 4000 do 5000 gl. plača se poštne 3 gl.

Razne vesti.

* (Rumena mrzlica) še vedno razsaja v Ameriki, o katerej prihajajo žalostne novice. Število bolnikov raste čedalje bolj, posebno mej reveži. V Viksburgu je po bolnišnicah nad 2000 bolnih; 6 usmiljenih sester in nekatere duhovne je pobrala bolezen. V Memfisu manjka ne le mrtvaških nosil, ampak tudi pogrebcev; po ulicah in po hišah se nahajajo stotine nezagrebanih mrtvev, ki zrak okužujejo; v tem mestu so živi ostali samo trije duhovni, vsi drugi so bili napadeni od bolezni, ko so vernikom delili tolažbo sv. vere. Še huje je v Novem Jorku, kjer je ta huda šiba pobrala še več zdravnikov, duhovnov in usmiljenih sester.

* (Sodnik kot morilec.) Sodnik Segesvary v Domonyju našel je pred kratkem kolarkega pomočnika, kije pri njem delal, spečega v hlevu. Ker se pijani nij takoj zbudil, zgrabi sodnik vrh, ter žnjo tepe toliko časa, da se je ta vzbudil. Jezen zgrabi zdaj kolar vile, a ker mu je sodnik žugal, da ga ustrel, vrgel je vile zopet od sebe. Potem pa Segesvary nanj skoči, ga z rokama bije, in ukaže nekemu hlapcu, da ta odpelje kolarja v zapor. Ta pa hoče v svoji besnosti kamen pobrati, da bi ga vrgel v Segesvaryja, a sodnik ga ustrelil mej tem v sence, tako, da je kolar čez malo trenotkov izdihnil. Ljudstvo bilo je radi tega čina jako razjarjeno, tako da je moral Segesvary bežati. Sicer ga je pa potem sodnija prijela.

Poslano.

V šte. 241 „Laibacher Tagblatta“ od 19. oktobra t. l. se predrzne nek „Tintenklegsser“ Jože Prosenc na poslano v „Slovenskem Narodu“ šte. 240 z neko „odpravo“ (Abfertigung) mene prav surovo napadati. Zove me „unmündlich“, kar pa le imenovani bore „šribar“ po svoji skromnej izvedenosti, po svojih dvomljivih „privatnih studijah“ javiti more, ker sicer uže priprosti kmet 27 letnega človeka kot uže tri leta čez dobo določenih let za polnoletje pripoznava. Z besedo „Bückergeselle“ misli me je onečastiti, ah moti se, ker tudi ta posel poštenega rokodelca je časten, in imenoval bi jaz njega lahko vestno na slabotni značaj drugačnega „Geselle“; ali jednaci pobalinskih napadov se ogibljem, in s ponosom pripoznavam, da sem sin spoštovane hiše, pekoveškega mojstra, trgovca, posestnika, ter tudi vodja trgovstva očetovej hiši. Dalje pravi: nehvaležno je ugovarjati, ko bi na njegovo osebo visoko pomenljivi napad iz sovraštva ne izviral. Ha! Nikdar nijsem mislil tako malenkostne osebe „sovrážiti“, veliko menj pa še take osebe, kakor je imenovani pisac.

Od pisarja Prosenca citirani klasični izrek: „Mit der Dummheit streiten selbst die Götter vergebens.“ se mu izvrstno podaja,

*) Pa še citat je napačen in pokvarjen. Schiller je pisal: „Mit der Dummheit kämpfen Götter selbst vergebens.“ To je klasičen verz in sicer Schillerjev, ki najmenj od duševnih borec Prosencev kake korektore potrebuje. Če hoče torej postojnskega Cicerona sluga prihodnjic z nemškimi klasičnimi citati okoli sebe metati, in svoje jalove izjave olupšavati, naj svoje „privatne studije“

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

ker je kakor nanj narejen, in podarim mu še drugi nemški: „Die Einbildung ist auch ein zugewogenes Glück.“ Saj znano je, da je iz policaja do borega „šribarja“ in iz privat-„fleissa“ resnično do „fat“-studij prispel. In človek bi moral temu žalostnemu vspehu nevoščljiv biti?

Ta „šribar“ prisega, da na volitveni dan nij z J. Milavcem ne z D. Gasparijem besede zaradi volitve črhnil; jaz pa očitno rečem, da je na dan volitve še za J. Milavcem vpil: „Milavc, le Deva volite!“

Kar pa iz baharije vpijete, da ste „Steuerzahler“ nečem svetu neresnice razkladati, rečem le, da jaz sem uže pozabil, od kdaj da sem uže plačevalec davka.

Na vse druge malovredne fraze odgovarjati, bi me onečastilo, ter rečem za slovo:

Er ist am Gemüthe krank,
Sitz' er auf der Eselsbank.

Anton Ditrich.

Poslano.

V šte. 241 „Laibacher Tagblatta“ od 19. t. m. napada sem v Postonjo privandran šribar Jože Prosenc mojo osebo „unmündig“. Čudno, da si z nadaljnjim popisovanjem svojega delovanja, svoje znanosti itd., sam se bi zaušnico daje, — ker mogla bi ta „učena glava“ vedeti, kedaj človek nij več „unmündig“. — Res zelo zanimalo je vsakega, ki je to njegovo odpravo (Abfertigung) v omenjeni številki „Laibacher Tagblatta“ čital, ker v resnici nihče nij dozdaj znal, da si je Jože Prosenc s svojimi „privat-studijami“ toliko znanosti v pravoslovju (?) pridobil, da mu moremo mi nasprotniki njegovi nevoščljivi biti. — Tedaj uže več znanosti, kakor mu je potreba, sicer bi mu ne mogli biti mi „nevoščljivi“. — Nadalje pravi majestetično: „Höchem li se zategadelj s svojimi osebnimi nasprotniki pričkat?“ — No, v tem mu uže zopet njegova učenost zadostuje, katero nam kaže v Schillerjevem pregovoru: „Mit der Dummheit streiten selbst die Götter vergebens!“ — Tega šribarja čaka v resnici velika prihodnost, — morebiti da si zna s „privat-studijem“ Schillerja, Götheja in drugih nemških pesnikov toliko znanosti pridobiti, da ga bodo naši nasledniki kot slovečega literarnega historika čestiti mogli. (Hm, ne bāš, glej pri prvem „poslanem“ našo opombo. Ur.)

Kot „izvrsten“ pravoslovec pa mora šribar Prosenc vendar malo spomina imeti, če nadalje trdi, ter s prisego obljubuje, da nij na dan volitve z Janez Milavcem govoril, tem menj agitiral. Polnoleten pravoslovec pa tako malo bistroumnosti imeti, ha! to se še meni čudno zdi, ki sem po njegovem mnenji še „nedorasel“, pa se vendar vsega spominjati vem, kar se je pred volitvijo in na dan volitve deželnega poslanca godilo in vršilo. —

Davkoplačevalec (Steuerzahler) Jože Prosenc se vendar nij sramoval postojnske fantine napajati, ter v njih družbo se urivati. — ej! pa uže preveč davkov ne plačuje. — Pade mi ravno v glavo, da si je tamkaj doli v ipavske dolini premoženje prihrčno tako kupil, kakor so se nekatera dražbeno zaradi davkov prodajana premoženja na Dolenjskem kupila; — pa kaj bi nek tudi to razlagal, kar me nič ne briga.

V njegovej odpravi (Abfertigung) v št. 241 „Laibacher Tagblatta“ bile so njegove besede v odgovor na moje in g. A. Ditricha „poslano“ v št. 240 „Slovenskega Naroda“ zadnje, za kar mu naj bode od moje strani očitna zahvala izrečena, ker se ne smem kot „nedorasel“ s tako učeno glavo, ki si je s „privat-studijami“ take vednosti pridobila, pričkat.

Postonja, 25. oktobra 1878.

J. Lavrenčič.

Umrli v Ljubljani.

20. oktobra: Andrej Pirnat, zasebnik, 75 l., črevljarske ulice št. 1, vsled pljučne mrtvice.
21. oktobra: Ana pl. Lušan, vdova c. kr. svetnika višje deželne sodnije, 79 l. 6 m., na Marije Te-

s katerimi se smešno baha, malo temeljiteje tira, ali naj vsaj pri svojem šefu potrka za kak svet, da se ne bo zopet tako blamiral. Ur.

rezije cesti št. 10, na srčnej hibi. — Ljudomil Senekovič, sin c. kr. profesora, 13 m., v novih ulicah št. 5, vsled difterite.

22. oktobra: Anton Žnidaršič, realce, 16 l., v Gradiščah št. 2, vsled srčne mrtvice. — Marija Oblak, 18 m., hči gostačke, v kravjeh dolini št. 25, vsled vodenice v možjanih.

23. oktobra: Neža Ribič, soproga trgovca z vinom, 55 l., na starem trgu št. 34, vsled mrtvice v možjanih. — Jožefa Dacar, hči postreščka, 18 m., v žabjih ulicah št. 7, vsled difterite. — Ana Rajar, hči paznika na Žabjaku, 14 dni, v Chrönovih ulicah št. 11, na zlatenici.

Tuji.

27. oktobra:

Evropa: Dufresne, Remisch iz Gorice. — Sekulič iz Dunaja.

Pri Slonu: Kronawetter iz Dunaja. — Drobni7 iz Šmarija.

Pri bavarskem dvoru: Dolcher iz Dunaja. — Goli iz Grada. — Kavčič iz Loke. — Golobič iz Spitala. — Smole iz Bistrice.

Dunajska borza 28. oktobra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	60 gld.	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	62	—	—
Zlata renta . . .	70	85	—
1860 drž. posojilo . . .	112	—	—
Akcije narodne banke . . .	783	—	—
Kreditne akcije . . .	220	25	—
London . . .	117	60	—
Napol . . .	9	42	—
C. kr. cekini . . .	5	61	—
Srebro . . .	100	—	—
Državne marke . . .	58	10	—

Tržne cene

v Ljubljani 28. oktobra t. l.

Pšenica hektoliter 6 gld. 66 kr.; — rož 4 gld. 55 kr.; — ječmen 4 gld. 66 kr.; — oves 2 gld. 70 kr.; — ajda 4 gld. 40 kr.; — prosa 4 gld. 55 kr.; — koruza 5 gld. 40 kr.; krompir 100 kilogramov 2 gld. 86 kr.; — fižol hektoliter 8 gl. — kr.; masla kilogram — gl. 90 kr.; — mast — gld. 80 kr.; — špeh frišen — gl. 62 kr.; — špeh poven — gl. 75 kr.; — jajce po 2½ kr.; — mleka liter 7 kr.; — guvednine kilogram 54 kr.; — teletnine 60 kr.; — svinjsko meso 62 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 78 kr.; — slame 1 gld. 42 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. 50 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebštin za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebštin za merjeve (inženirje), slikarje in risarje. Najnovejše v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdelujejo se tudi monogrami na pisemski papir, visitne karte in pisemske zavitke. (158—100)

Kdor si hoče zdatnih pristranskih dohodkov

hitro in gotovo prislužiti, piše naj pod naslovom: „1000“ Annoncen-Expedition G. L. Daube & Comp. na Dunaju, na kar bode dotično izvedel. (343—5)

Hotel Evropa (Tavčar)

izvrstni (366—2)

Rifosko.

Vdovec

s tremi otroci, 41 let star, v državnej vojaške službi z 800 gold. letne plače s pravico do penzije, in avanzirati na 1000 gold. na leto, — snubi dekleta, ki naj bo 30 ali menj let staro, ki ima nekaj stotakov premoženja, in katera je v stanu ljubiti druge matere otroke. Le resne ponudbe, ako mogoče s fotografijo, pošljejo naj se uredništvu tega lista pod naslovom: „Sarajevo“. (359—2)

Marke Wir empfehlen geschützt.

als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel, Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(13—83)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.